संस्कृतभारती पत्राचार - परिचयः

प्रथमः वर्गः

रामानुज् पाण्डेयः

२७ सौर अश्विन १९४२ - १९ अक्तूबर २०२०

©साकल्यं कृते

अनुक्रमणिका

1 मङ्गलम्

2 कर्तरि प्रयोगः

3 कर्मणि प्रयोगः

4 विधिलिङ्ग लकारः

5 कर्मणि कृदन्ताः

सरस्वत्यै नमः

सम्बोधन नमः + तुभ्यम् सम्बोधन सम्बोधन

सरस्वति नमस्तुभ्यं वरदे कामरूपिणि ।

विद्या + आरम्भम् सिद्धिः + भवतु मम

विद्यारम्भं करिष्यामि सिद्धिर्भवतु मे सदा ॥

Some simple good habbits to follow in online classes

- Keep your microphone in mute mode all the time.
- Keep video off so that we are not consuming more bandwidth.
- If any doubt you can type it in chat or wait for the time when speaker gives time for this.
- Read topic of the day before joining the class to utilize classes properly.
- For discussions whatsapp group is already shared.
- We will restrict discussions related to course only, anything else can be taken offline.

Some simple good habbits to follow in online classes

- Keep your microphone in mute mode all the time.
- Keep video off so that we are not consuming more bandwidth.
- If any doubt you can type it in chat or wait for the time when speaker gives time for this.
- Read topic of the day before joining the class to utilize classes properly.
- For discussions whatsapp group is already shared.
- We will restrict discussions related to course only, anything else can be taken offline.

Some simple good habbits to follow in online classes

- Keep your microphone in mute mode all the time.
- Keep video off so that we are not consuming more bandwidth.
- If any doubt you can type it in chat or wait for the time when speaker gives time for this.
- Read topic of the day before joining the class to utilize classes properly.
- For discussions whatsapp group is already shared.
- We will restrict discussions related to course only, anything else can be taken offline.

Some simple good habbits to follow in online classes

- Keep your microphone in mute mode all the time.
- Keep video off so that we are not consuming more bandwidth.
- If any doubt you can type it in chat or wait for the time when speaker gives time for this.
- Read topic of the day before joining the class to utilize classes properly.
- For discussions whatsapp group is already shared.
- We will restrict discussions related to course only, anything else can be taken offline.

Some simple good habbits to follow in online classes

- Keep your microphone in mute mode all the time.
- Keep video off so that we are not consuming more bandwidth.
- If any doubt you can type it in chat or wait for the time when speaker gives time for this.
- Read topic of the day before joining the class to utilize classes properly.
- For discussions whatsapp group is already shared.
- We will restrict discussions related to course only, anything else can be taken offline.

Some simple good habbits to follow in online classes

- Keep your microphone in mute mode all the time.
- Keep video off so that we are not consuming more bandwidth.
- If any doubt you can type it in chat or wait for the time when speaker gives time for this.
- Read topic of the day before joining the class to utilize classes properly.
- For discussions whatsapp group is already shared.
- We will restrict discussions related to course only, anything else can be taken offline.

अनुक्रमणिका

1 मङ्गलम्

2 कर्तरि प्रयोगः

3 कर्मणि प्रयोगः

4 विधिलिङ्ग लकारः

5 कर्मणि कृदन्ताः

कर्तरि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

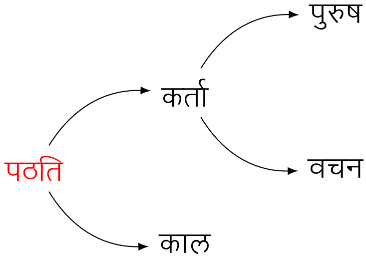

- Both आत्मनेपदी परस्मैपदी क्रियापदे normally कर्ता gets expressed.
- There is a प्रयोगः where we can modify क्रियापदम् to get something else expressed.

कर्तरि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

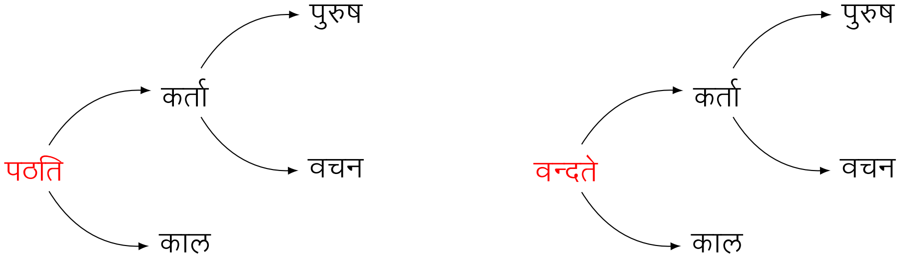

- Both आत्मनेपदी परस्मैपदी क्रियापदे normally कर्ता gets expressed.
- There is a प्रयोगः where we can modify क्रियापदम् to get something else expressed.

कर्तरि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

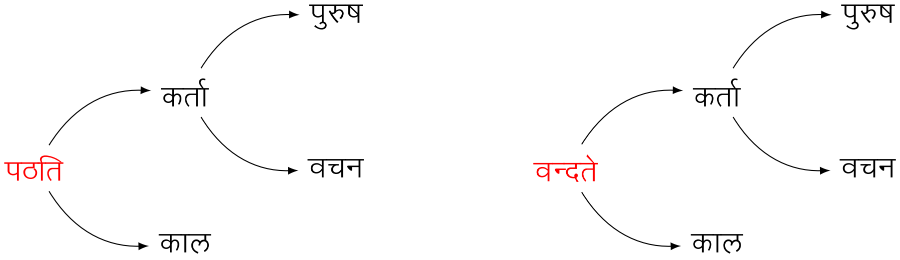

- Both आत्मनेपदी परस्मैपदी क्रियापदे normally कर्ता gets expressed.
- There is a प्रयोगः where we can modify क्रियापदम् to get something else expressed.

कर्तरि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

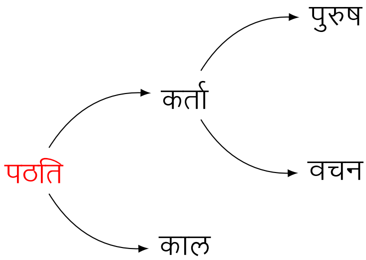

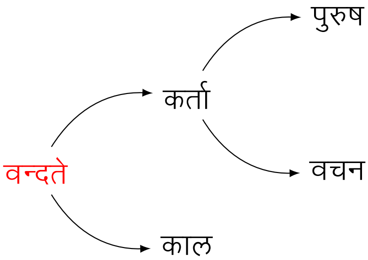

- Both आत्मनेपदी परस्मैपदी क्रियापदे normally कर्ता gets expressed.
- There is a प्रयोगः where we can modify क्रियापदम् to get something else expressed.

कर्तरि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

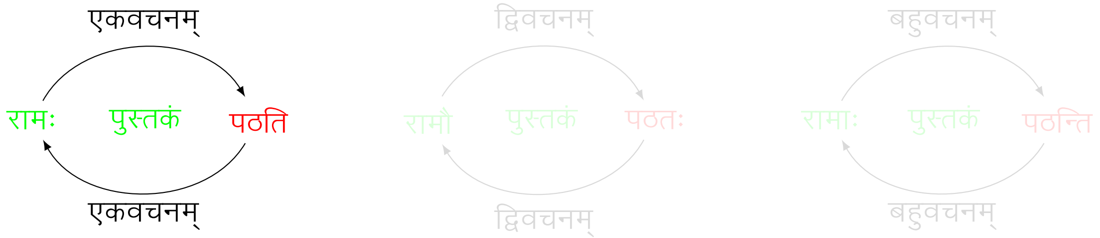

- Since क्रियापदम् itself telling about कर्ता, कर्ता is in प्रथमा ।
- Since कर्म is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. द्वितीया ।

कर्तरि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

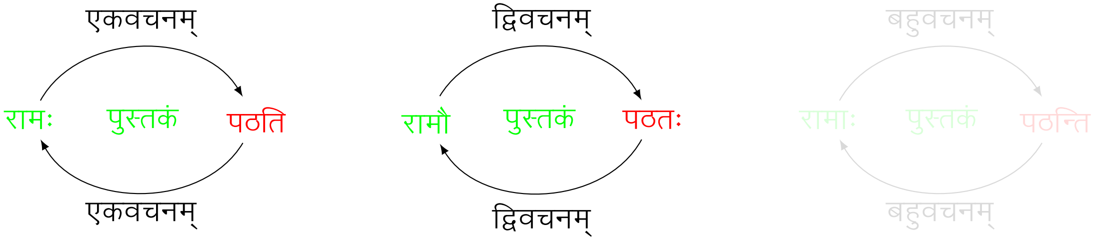

- Since क्रियापदम् itself telling about कर्ता, कर्ता is in प्रथमा |
- Since कर्म is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. द्वितीया |

कर्तरि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

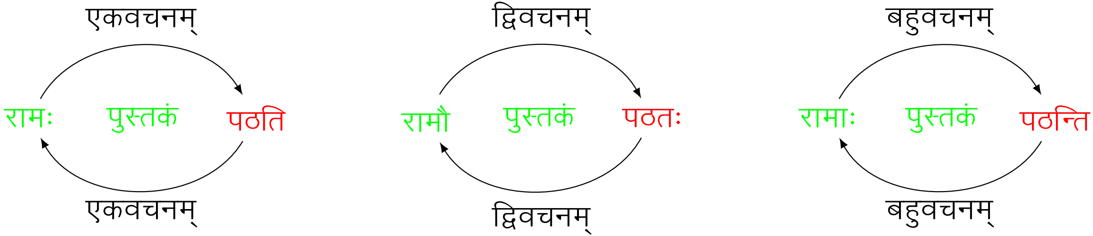

- Since क्रियापदम् itself telling about कर्ता, कर्ता is in प्रथमा ।
- Since कर्म is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. द्वितीया ।

कर्तरि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

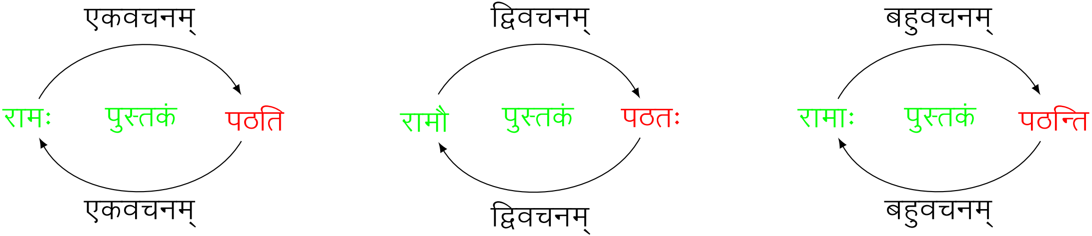

- Since क्रियापदम् itself telling about कर्ता, कर्ता is in प्रथमा ।
- Since कर्म is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. द्वितीया ।

कर्तरि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

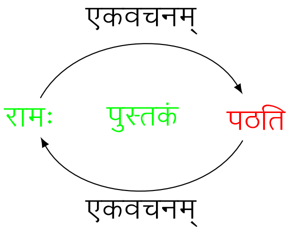

- Since क्रियापदम् itself telling about कर्ता, कर्ता is in प्रथमा ।
- Since कर्म is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. द्वितीया ।

अनुक्रमणिका

1 मङ्गलम्

2 कर्तरि प्रयोगः

3 कर्मणि प्रयोगः

4 विधिलिङ्ग लकारः

5 कर्मणि कृदन्ताः

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

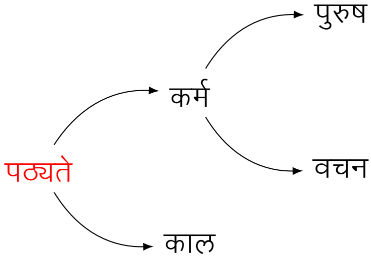

- Here for both आत्मनेपदी परस्मैपदी कर्मणि क्रियापदे कर्म is getting expressed.
- In this प्रयोगः since क्रियापदम् is expresseing कर्म, it follows number of कर्म ।

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

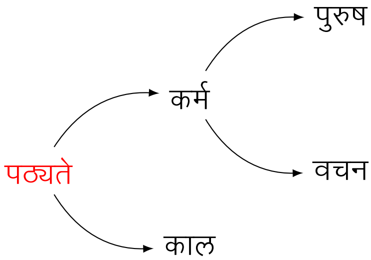

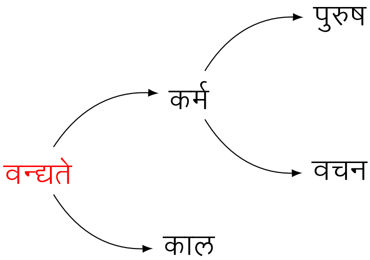

- Here for both आत्मनेपदी परस्मैपदी कर्मणि क्रियापदे कर्म is getting expressed.
- In this प्रयोगः since क्रियापदम् is expresseing कर्म, it follows number of कर्म ।

कर्मणि प्रयोगः

नामपदम् क्रियापदम्

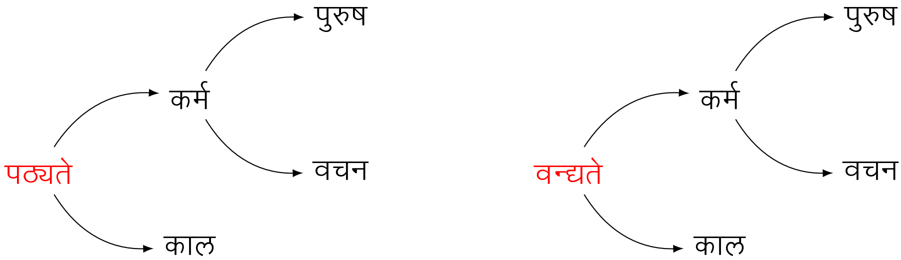

- Here for both आत्मनेपदी परस्मैपदी कर्मणि क्रियापदे कर्म is getting expressed.
- In this प्रयोगः since क्रियापदम् is expresseing कर्म, it follows number of कर्म ।

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

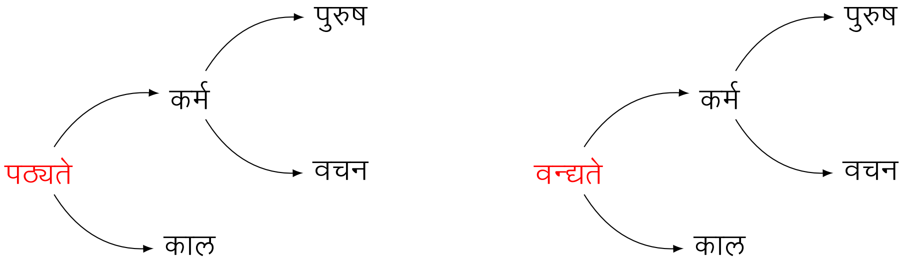

- Here for both आत्मनेपदी परस्मैपदी कर्मणि क्रियापदे कर्म is getting expressed.
- In this प्रयोगः since क्रियापदम् is expresseing कर्म, it follows number of कर्म ।

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

- Since क्रियापदम् can be changed to express कर्म, Now कर्म goes in प्रथमा ।
- Since कर्ता is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. तृतीया ।

	एकवचनम्			द्विवचनम्			बहुवचनम्	
रामेण	पुस्तकं	पठ्यते ।	रामेण	पुस्तके	पठ्येते ।	रामेण	पुस्तकानि	पठ्यन्ते ।
	एकवचनम्			द्विवचनम्			बहुवचनम्	

- To have passive verb form धातुः + य + ते => पठ् + य + ते == पठ्यते ।
- Present tense वर्तमानकालः - पठति (reads) पठ्यते (is read), वन्दते (salutes) वन्द्यते (is saluted).
- Forms will be same as आत्मनेपदी ।

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

- Since क्रियापदम् can be changed to express कर्म, Now कर्म goes in प्रथमा |
- Since कर्ता is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. तृतीया |

	एकवचनम्		द्विवचनम्		बहुवचनम्	
रामेण	पुस्तकं	पठ्यते |	रामेण पुस्तके	पठ्येते |	रामेण पुस्तकानि	पठ्यन्ते |
	एकवचनम्		द्विवचनम्		बहुवचनम्	

- To have passive verb form धातुः + य + ते => पठ् + य + ते == पठ्यते |
- Present tense वर्तमानकालः - पठति (reads) पठ्यते (is read), वन्दते (salutes) वन्द्यते (is saluted).
- Forms will be same as आत्मनेपदी |

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

- Since क्रियापदम् can be changed to express कर्म, Now कर्म goes in प्रथमा |
- Since कर्ता is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. तृतीया |

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
रामेण पुस्तकं पठ्यते |	रामेण पुस्तके पठ्येते |	रामेण पुस्तकानि पठ्यन्ते |
एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्

- To have passive verb form धातुः + य + ते => पठ् + य + ते == पठ्यते |
- Present tense वर्तमानकालः - पठति (reads) पठ्यते (is read), वन्दते (salutes) वन्द्यते (is saluted).
- Forms will be same as आत्मनेपदी |

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

- Since क्रियापदम् can be changed to express कर्म, Now कर्म goes in प्रथमा ।
- Since कर्ता is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. तृतीया ।

एकवचनम् — द्विवचनम् — बहुवचनम्

रामेण पुस्तकं पठ्यते । रामेण पुस्तके पठ्येते । रामेण पुस्तकानि पठ्यन्ते ।

एकवचनम् — द्विवचनम् — बहुवचनम्

- To have passive verb form धातुः + य + ते => पठ् + य + ते == पठ्यते ।
- Present tense वर्तमानकालः - पठति (reads) पठ्यते (is read), वन्दते (salutes) वन्द्यते (is saluted).
- Forms will be same as आत्मनेपदी ।

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

- Since क्रियापदम् can be changed to express कर्म, Now कर्म goes in प्रथमा |
- Since कर्ता is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. तृतीया |

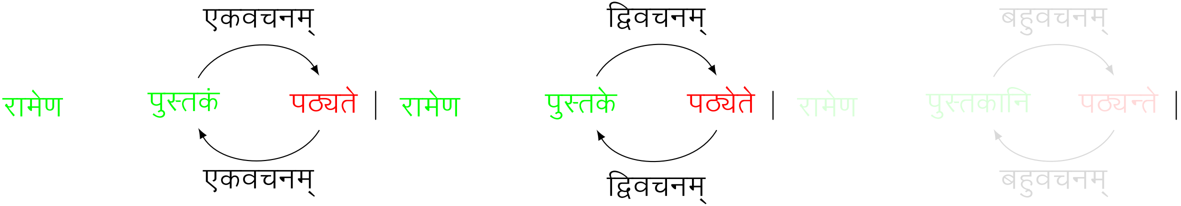

- To have passive verb form धातुः + य + ते => पठ् + य + ते == पठ्यते |
- Present tense वर्तमानकालः - पठति (reads) पठ्यते (is read), वन्दते (salutes) वन्द्यते (is saluted).
- Forms will be same as आत्मनेपदी |

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

- Since क्रियापदम् can be changed to express कर्म, Now कर्म goes in प्रथमा |
- Since कर्ता is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. तृतीया |

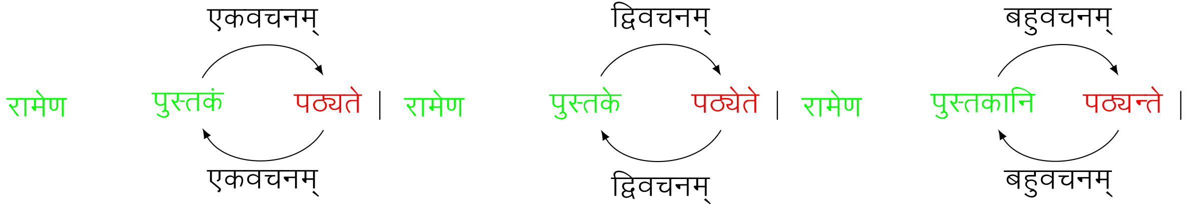

- To have passive verb form धातुः + य + ते => पठ् + य + ते == पठ्यते |
- Present tense वर्तमानकालः - पठति (reads) पठ्यते (is read), वन्दते (salutes) वन्द्यते (is saluted).
- Forms will be same as आत्मनेपदी |

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

- Since क्रियापदम् can be changed to express कर्म, Now कर्म goes in प्रथमा ।
- Since कर्ता is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. तृतीया ।

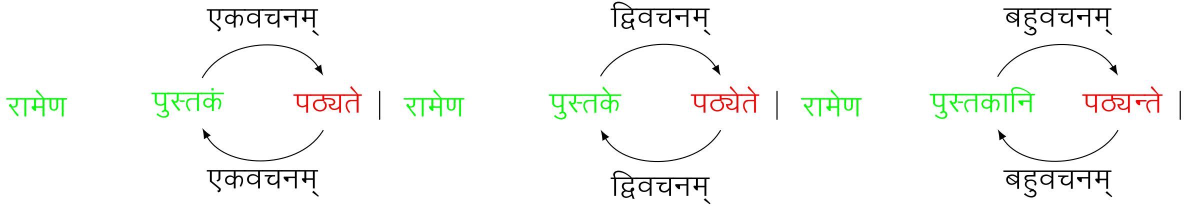

- To have passive verb form धातुः + य + ते => पठ् + य + ते == पठ्यते ।
- Present tense वर्तमानकालः - पठति (reads) पठ्यते (is read), वन्दते (salutes) वन्द्यते (is saluted).
- Forms will be same as आत्मनेपदी ।

कर्मणि प्रयोगः

नामपदम् क्रियापदम्

- Since क्रियापदम् can be changed to express कर्म, Now कर्म goes in प्रथमा ।
- Since कर्ता is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. तृतीया ।

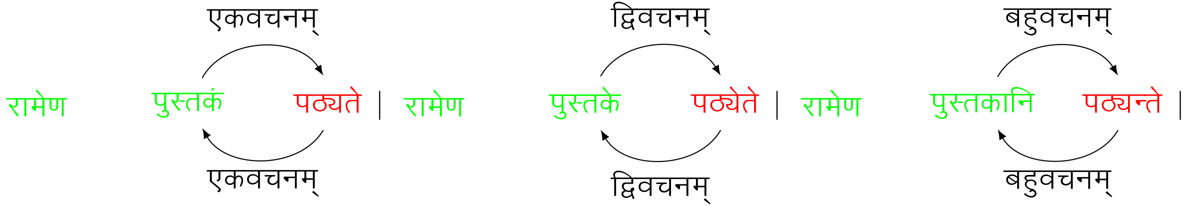

- To have passive verb form धातुः + य + ते => पठ् + य + ते == पठ्यते ।
- Present tense वर्तमानकालः - पठति (reads) पठ्यते (is read), वन्दते (salutes) वन्द्यते (is saluted).
- Forms will be same as आत्मनेपदी ।

कर्मणि प्रयोगः

■ नामपदम् ■ क्रियापदम्

- Since क्रियापदम् can be changed to express कर्म, Now कर्म goes in प्रथमा ।
- Since कर्ता is not told by क्रियापदम् we use a dedicated विभक्तिः for showing कर्म, i.e. तृतीया ।

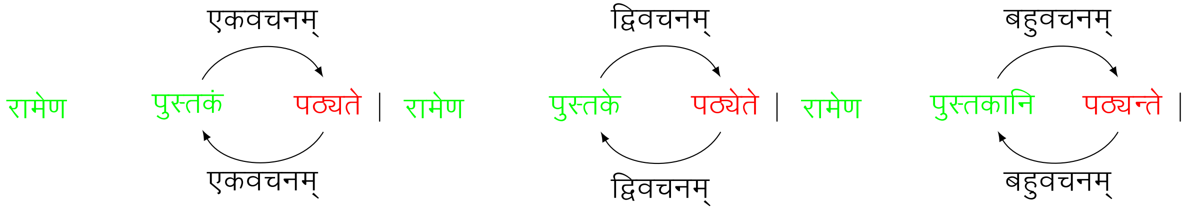

- To have passive verb form धातुः + य + ते => पठ् + य + ते == पठ्यते ।
- Present tense वर्तमानकालः - पठति (reads) पठ्यते (is read), वन्दते (salutes) वन्द्यते (is saluted).
- Forms will be same as आत्मनेपदी ।

अभ्यासः

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
रामः पाठं पठति ।	रामेण पाठः पठ्यते ।
रामाः पाठं पठन्ति ।	रामैः पाठः पठ्यते ।
रामः पाठान् पठति ।	रामेण पाठाः पठ्यन्ते ।
अहं प्रश्नं पृच्छामि ।	मया प्रश्नः पृच्छ्यते ।

- Verb follows number of कर्मपदम् and doesnt follow कर्तृपदम् ।
- All verb forms are in आत्मनेपदी only, परस्मैपदी also changes to आत्मनेपदी ।
- Since कर्मपदम् follows the क्रियापदम् and stays in प्रथमा we rarely see मध्यमपुरुष, उत्तमपुरुष in कर्मणि प्रयोग ।
- Generally for all धातवः कर्मणि form is generated by addting य and ते ।

अभ्यासः

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
रामः पाठं पठति ।	रामेण पाठः पठ्यते ।
रामाः पाठं पठन्ति ।	रामैः पाठः पठ्यते ।
रामः पाठान् पठति ।	रामेण पाठाः पठ्यन्ते ।
अहं प्रश्नं पृच्छामि ।	मया प्रश्नः पृच्छ्यते ।

- Verb follows number of कर्मपदम् and doesnt follow कर्तृपदम् ।
- All verb forms are in आत्मनेपदी only, परस्मैपदी also changes to आत्मनेपदी ।
- Since कर्मपदम् follows the क्रियापदम् and stays in प्रथमा we rarely see मध्यमपुरुष, उत्तमपुरुष in कर्मणि प्रयोग ।
- Generally for all धातवः कर्मणि form is generated by addting य and ते ।

अभ्यासः

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
रामः पाठं पठति ।	रामेण पाठः पठ्यते ।
रामाः पाठं पठन्ति ।	रामैः पाठः पठ्यते ।
रामः पाठान् पठति ।	रामेण पाठाः पठ्यन्ते ।
अहं प्रश्नं पृच्छामि ।	मया प्रश्नः पृच्छ्यते ।

- Verb follows number of कर्मपदम् and doesnt follow कर्तृपदम् ।
- All verb forms are in आत्मनेपदी only, परस्मैपदी also changes to आत्मनेपदी ।
- Since कर्मपदम् follows the क्रियापदम् and stays in प्रथमा we rarely see मध्यमपुरुष, उत्तमपुरुष in कर्मणि प्रयोग ।
- Generally for all धातवः कर्मणि form is generated by addting य and ते ।

अभ्यासः

कर्ता कर्म क्रिया

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
रामः पाठं पठति ।	रामेण पाठः पठ्यते ।
रामाः पाठं पठन्ति ।	रामैः पाठः पठ्यते ।
रामः पाठान् पठति ।	रामेण पाठाः पठ्यन्ते ।
अहं प्रश्नं पृच्छामि ।	मया प्रश्नः पृच्छ्यते ।

- Verb follows number of कर्मपदम् and doesnt follow कर्तृपदम् ।
- All verb forms are in आत्मनेपदी only, परस्मैपदी also changes to आत्मनेपदी ।
- Since कर्मपदम् follows the क्रियापदम् and stays in प्रथमा we rarely see मध्यमपुरुष, उत्तमपुरुष in कर्मणि प्रयोग ।
- Generally for all धातवः कर्मणि form is generated by addting य and ते ।

अभ्यासः

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
रामः पाठं पठति ।	रामेण पाठः पठ्यते ।
रामाः पाठं पठन्ति ।	रामैः पाठः पठ्यते ।
रामः पाठान् पठति ।	रामेण पाठाः पठ्यन्ते ।
अहं प्रश्नं पृच्छामि ।	मया प्रश्नः पृच्छ्यते ।

- Verb follows number of कर्मपदम् and doesnt follow कर्तृपदम् ।
- All verb forms are in आत्मनेपदी only, परस्मैपदी also changes to आत्मनेपदी ।
- Since कर्मपदम् follows the क्रियापदम् and stays in प्रथमा we rarely see मध्यमपुरुष, उत्तमपुरुष in कर्मणि प्रयोग ।
- Generally for all धातवः कर्मणि form is generated by addting य and ते ।

अभ्यासः

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
रामः पाठं पठति ।	रामेण पाठः पठ्यते ।
रामाः पाठं पठन्ति ।	रामैः पाठः पठ्यते ।
रामः पाठान् पठति ।	रामेण पाठाः पठ्यन्ते ।
अहं प्रश्नं पृच्छामि ।	मया प्रश्नः पृच्छ्यते ।

- Verb follows number of कर्मपदम् and doesnt follow कर्तृपदम् ।
- All verb forms are in आत्मनेपदी only, परस्मैपदी also changes to आत्मनेपदी ।
- Since कर्मपदम् follows the क्रियापदम् and stays in प्रथमा we rarely see मध्यमपुरुष, उत्तमपुरुष in कर्मणि प्रयोग ।
- Generally for all धातवः कर्मणि form is generated by addting य and ते ।

अभ्यासः

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
रामः पाठं पठति ।	रामेण पाठः पठ्यते ।
रामाः पाठं पठन्ति ।	रामैः पाठः पठ्यते ।
रामः पाठान् पठति ।	रामेण पाठाः पठ्यन्ते ।
अहं प्रश्नं पृच्छामि ।	मया प्रश्नः पृच्छ्यते ।

- Verb follows number of कर्मपदम् and doesnt follow कर्तृपदम् ।
- All verb forms are in आत्मनेपदी only, परस्मैपदी also changes to आत्मनेपदी ।
- Since कर्मपदम् follows the क्रियापदम् and stays in प्रथमा we rarely see मध्यमपुरुष, उत्तमपुरुष in कर्मणि प्रयोग ।
- Generally for all धातवः कर्मणि form is generated by addting य and ते ।

अभ्यासः

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
रामः पाठं पठति ।	रामेण पाठः पठ्यते ।
रामाः पाठं पठन्ति ।	रामैः पाठः पठ्यते ।
रामः पाठान् पठति ।	रामेण पाठाः पठ्यन्ते ।
अहं प्रश्नं पृच्छामि ।	मया प्रश्नः पृच्छ्यते ।

- Verb follows number of कर्मपदम् and doesnt follow कर्तृपदम् ।
- All verb forms are in आत्मनेपदी only, परस्मैपदी also changes to आत्मनेपदी ।
- Since कर्मपदम् follows the क्रियापदम् and stays in प्रथमा we rarely see मध्यमपुरुष, उत्तमपुरुष in कर्मणि प्रयोग ।
- Generally for all धातवः कर्मणि form is generated by addting य and ते ।

अभ्यासः

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
रामः पाठं पठति ।	रामेण पाठः पठ्यते ।
रामाः पाठं पठन्ति ।	रामैः पाठः पठ्यते ।
रामः पाठान् पठति ।	रामेण पाठाः पठ्यन्ते ।
अहं प्रश्नं पृच्छामि ।	मया प्रश्नः पृच्छ्यते ।

- Verb follows number of कर्मपदम् and doesnt follow कर्तृपदम् ।
- All verb forms are in आत्मनेपदी only, परस्मैपदी also changes to आत्मनेपदी ।
- Since कर्मपदम् follows the क्रियापदम् and stays in प्रथमा we rarely see मध्यमपुरुष, उत्तमपुरुष in कर्मणि प्रयोग ।
- Generally for all धातवः कर्मणि form is generated by addting य and ते ।

अभ्यासः

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
रामः पाठं पठति ।	रामेण पाठः पठ्यते ।
रामाः पाठं पठन्ति ।	रामैः पाठः पठ्यते ।
रामः पाठान् पठति ।	रामेण पाठाः पठ्यन्ते ।
अहं प्रश्नं पृच्छामि ।	मया प्रश्नः पृच्छ्यते ।

- Verb follows number of कर्मपदम् and doesnt follow कर्तृपदम् ।
- All verb forms are in आत्मनेपदी only, परस्मैपदी also changes to आत्मनेपदी ।
- Since कर्मपदम् follows the क्रियापदम् and stays in प्रथमा we rarely see मध्यमपुरुष, उत्तमपुरुष in कर्मणि प्रयोग ।
- Generally for all धातवः कर्मणि form is generated by addting य and ते ।

अनुक्रमणिका

1 मङ्गलम्

2 कर्तरि प्रयोगः

3 कर्मणि प्रयोगः

4 विधिलिङ्ग लकारः

5 कर्मणि कृदन्ताः

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग् लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग् "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	एo वo	द्विo वo	बo वo
प्रoपुo	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
मoपुo	पठेः	पठेतम्	पठेत
उoपुo	पठेयम्	पठेव	पठेम

	एo वo	द्विo वo	बo वo
प्रoपुo	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
मoपुo	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उoपुo	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

विधिलिङ्ग लकारः

- Depicts "mood" earlier you have read लोट् ।
- Used in सम्भावनार्थे (probability, guess), विध्यर्थेषु (must be done).
- If "Rama might go" then सम्भावनार्थे लिङ्ग "रामः गच्छेत्"

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	पठेत्	पठेताम्	पठेयुः
म०पु०	पठेः	पठेतम्	पठेत
उ०पु०	पठेयम्	पठेव	पठेम

	ए० व०	द्वि० व०	ब० व०
प्र०पु०	वन्देत	वन्देयाताम्	वन्देरन्
म०पु०	वन्देथाः	वन्देयाथाम्	वन्देध्वम्
उ०पु०	वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

अनुक्रमणिका

1 मङ्गलम्

2 कर्तरि प्रयोगः

3 कर्मणि प्रयोगः

4 विधिलिङ्ग लकारः

5 कर्मणि कृदन्ताः

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

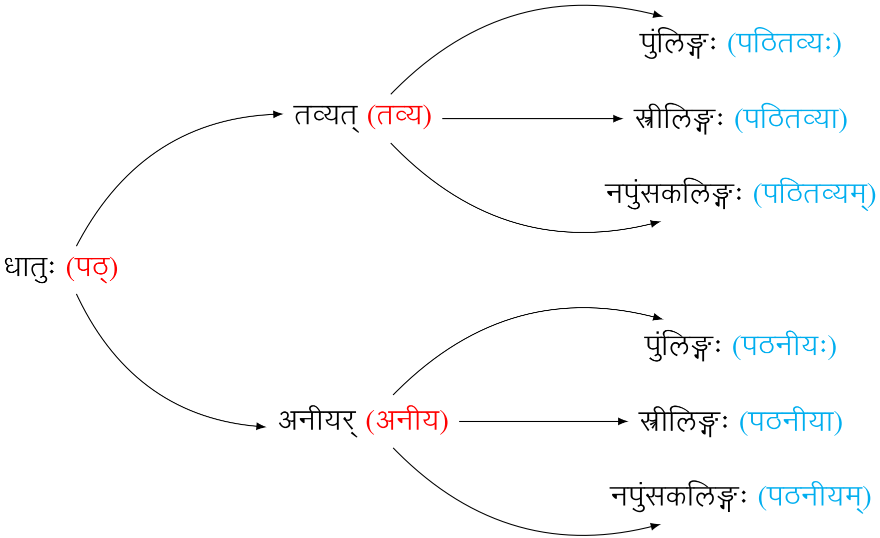

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

- These कृदन्ताः express विधि “must be done”
- Sentences are in passive voice only कर्मणि प्रयोगे ।
- Equilent कर्तरि प्रयोगः is achieved by विधिलिङ्ग लकारः ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सः शाला गच्छेत् ।	तेन शाला गन्तव्या ।
भवान् कथां वदेत् ।	भवता कथा वक्तव्या ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सखी अनुजां सूचयेत् ।	सख्या अनुजा सूचनीया ।
भक्तः मौनम् आचरेत् ।	भक्तेन मौनम् आचरणीयम् ।

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

- These कृदन्ताः express विधि “must be done”
- Sentences are in passive voice only कर्मणि प्रयोगे ।
- Equilent कर्तरि प्रयोगः is achieved by विधिलिङ्ग लकारः ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सः शाला गच्छेत् ।	तेन शाला गन्तव्या ।
भवान् कथां वदेत् ।	भवता कथा वक्तव्या ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सखी अनुजां सूचयेत् ।	सख्या अनुजा सूचनीया ।
भक्तः मौनम् आचरेत् ।	भक्तेन मौनम् आचरणीयम् ।

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

- These कृदन्ताः express विधि “must be done”
- Sentences are in passive voice only कर्मणि प्रयोगे ।
- Equilent कर्तरि प्रयोगः is achieved by विधिलिङ्ग लकारः ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सः शाला गच्छेत् ।	तेन शाला गन्तव्या ।
भवान् कथां वदेत् ।	भवता कथा वक्तव्या ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सखी अनुजां सूचयेत् ।	सख्या अनुजा सूचनीया ।
भक्तः मौनम् आचरेत् ।	भक्तेन मौनम् आचरणीयम् ।

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

- These कृदन्ताः express विधि “must be done”
- Sentences are in passive voice only कर्मणि प्रयोगे ।
- Equilent कर्तरि प्रयोगः is achieved by विधिलिङ्ग लकारः ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सः शाला गच्छेत् ।	तेन शाला गन्तव्या ।
भवान् कथां वदेत् ।	भवता कथा वक्तव्या ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सखी अनुजां सूचयेत् ।	सख्या अनुजा सूचनीया ।
भक्तः मौनम् आचरेत् ।	भक्तेन मौनम् आचरणीयम् ।

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

कर्ता कर्म क्रिया

- These कृदन्ताः express विधि "must be done"
- Sentences are in passive voice only कर्मणि प्रयोगे ।
- Equilent कर्तरि प्रयोगः is achieved by विधिलिङ्ग लकारः ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सः शाला गच्छेत् ।	तेन शाला गन्तव्या ।
भवान् कथां वदेत् ।	भवता कथा वक्तव्या ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सखी अनुजां सूचयेत् ।	सख्या अनुजा सूचनीया ।
भक्तः मौनम् आचरेत् ।	भक्तेन मौनम् आचरणीयम् ।

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

- These कृदन्ताः express विधि “must be done”
- Sentences are in passive voice only कर्मणि प्रयोगे ।
- Equilent कर्तरि प्रयोगः is achieved by विधिलिङ्ग लकारः ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सः शाला गच्छेत् ।	तेन शाला गन्तव्या ।
भवान् कथां वदेत् ।	भवता कथा वक्तव्या ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सखी अनुजां सूचयेत् ।	सख्या अनुजा सूचनीया ।
भक्तः मौनम् आचरेत् ।	भक्तेन मौनम् आचरणीयम् ।

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

- These कृदन्ताः express विधि "must be done"
- Sentences are in passive voice only कर्मणि प्रयोगे ।
- Equilent कर्तरि प्रयोगः is achieved by विधिलिङ्ग लकारः ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सः शाला गच्छेत् ।	तेन शाला गन्तव्या ।
भवान् कथां वदेत् ।	भवता कथा वक्तव्या ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सखी अनुजां सूचयेत् ।	सख्या अनुजा सूचनीया ।
भक्तः मौनम् आचरेत् ।	भक्तेन मौनम् आचरणीयम् ।

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

कर्ता कर्म क्रिया

- These कृदन्ताः express विधि "must be done"
- Sentences are in passive voice only कर्मणि प्रयोगे ।
- Equilent कर्तरि प्रयोगः is achieved by विधिलिङ्ग लकारः ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सः शाला गच्छेत् ।	तेन शाला गन्तव्या ।
भवान् कथां वदेत् ।	भवता कथा वक्तव्या ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सखी अनुजां सूचयेत् ।	सख्या अनुजा सूचनीया ।
भक्तः मौनम् आचरेत् ।	भक्तेन मौनम् आचरणीयम् ।

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

- These कृदन्ताः express विधि “must be done”
- Sentences are in passive voice only कर्मणि प्रयोगे ।
- Equilent कर्तरि प्रयोगः is achieved by विधिलिङ्ग लकारः ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सः शाला गच्छेत् ।	तेन शाला गन्तव्या ।
भवान् कथां वदेत् ।	भवता कथा वक्तव्या ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सखी अनुजां सूचयेत् ।	सख्या अनुजा सूचनीया ।
भक्तः मौनम् आचरेत् ।	भक्तेन मौनम् आचरणीयम् ।

तव्यत् - अनीयर् प्रत्यय

■ कर्ता ■ कर्म ■ क्रिया

- These कृदन्ताः express विधि “must be done”
- Sentences are in passive voice only कर्मणि प्रयोगे ।
- Equilent कर्तरि प्रयोगः is achieved by विधिलिङ्ग लकारः ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सः शाला गच्छेत् ।	तेन शाला गन्तव्या ।
भवान् कथां वदेत् ।	भवता कथा वक्तव्या ।

कर्तरि प्रयोगः	कर्मणि प्रयोगः
सखी अनुजां सूचयेत् ।	सख्या अनुजा सूचनीया ।
भक्तः मौनम् आचरेत् ।	भक्तेन मौनम् आचरणीयम् ।

गृहकार्यम्

- Do exercise of Chapter 4,5 and 9 grammar part.

अग्रिमा कक्ष्या -

- आगामी सोमवासरे ४ सौरकार्तिक - २६ अक्तूबर २०२०

धन्यवादाः

अग्रिमा कक्ष्या -

- आगामी सोमवासरे ४ सौरकार्तिक - २६ अक्तूबर २०२०

धन्यवादाः

अग्रिमा कक्ष्या -

- आगामी सोमवासरे ४ सौरकार्तिक - २६ अक्तूबर २०२०

धन्यवादाः